

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglaš: enostolpna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAV

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/1. Telefon 360
Uprava:
S. Telefon 44
vračajo
očitni znakmo
vor.
Plačano do
Ljubljana, Lijejalna knjižnica
Pavšalni franko

Zdravstveno stanje Aleksandra je še vedno resno.

Beograd, 29. avgusta. Na ministrski seji je ministrski predsednik Pašić poročal o zdravstvenem stanju N. Vel. kralja Aleksandra, ki je še danes precej resno ter se čisto glasi enako kakor predvčeršnjim.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Včeraj popoldne je bila izvedena operacija na Nj. Vel. kralju Aleksandru. Operacija je potekla ugodno ter se po vesteh, ki jih je vlada prešla iz Pariza, kralj počuti znatno bolje.

Madžarska nasilja v Baranji.

KRŠITEV TRIANONSKE MIROVNE POGODBE. — MADŽARSKI OROŽNIKI PREKORAJILI MEJO. NAŠA VOJSKA JE PRIPRAVLJENA, DA Z OROŽJEM BRANI PRAVO JUGOSLAVIJE.

Beograd, 29. avgusta. Kakor javljajo tukajšnji listi, je ob prihodu madžarskih čet v Baranje angleški polkovnik Cosset dostavil našim oblastvom poročilo, da se mora meja Baranje potegniti mnogo južneje, kakor je to predvideno v trianonski mirovni pogodbi. Pred enim tednom se je zahteve tudi od naše vlade, da mora iti naša meja 600 metrov severno od železniške proge v Subotico. O vsem tem je poročal subotički veliki župan. Na včerajšnji seji min. sveta, ki je trajala od 10. do 12. ure, se je sklenilo, da se bo vsaka izprememba trianonske mirovne pogodbe branila z orožjem. V tem zmislu se je izdalo potrebne naloge komandantu preve armije v Novem Sadu. Vlada je dobila poročilo, da so madžarski orožniki prekoračili mejo za več kot 10 km. Tako so včeraj madžarski oddel-

ki prodrli do državnega posestva Belje in odpeljali živino. Naša vojska se je v svrhu pregajanja teh oddelkov pomnožila.

Beograd, 29. avgusta. Subotički veliki župan je ministru za notranje stvari Pribečeviću poročal o strašnem terorju, ki ga vršijo madžarska civilna in vojaška oblastva v izpraznjenem delu Baranje, in sicer v glavnem proti našemu narodu. Radi tega je bila včeraj na zahtevo ministra za notranje stvari seja ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o akciji, da se zaščiti naš narod, ki je na milost in nemilost prepuščen Madžarom.

Beograd, 29. avgusta. Horthy je angleškega polkovnika Cosseta odlikoval z največjim madžarskim redom zlatega venca za usluge, ki jih je storil Madžarski glede evakuacije Baranje.

Evakuacija Zapadne Madžarske.

MADŽARSKA VLADA SE BRANI POPOLNOMA IZVESTI IZPRAZNITEV. INTERVENCIJA NEMŠKE AVSTRIJE PRI VRHOVNEM SVETU.

Dunaj, 29. avgusta. Madžarska vlada je oficijelno izjavila, da se smatra za upravičeno, da v nasprotju z določbami mirovne pogodbe in sklepi medzvezniške vojaške komisije v Sopronju, kateri je poverjena predaja Zapadne Madžarske, še nadalje obdrži to ozemlje kot nekako zastavo za svoje finančne zahteve in da Zapadno Madžarsko deli v dva pasa, I. in II. To naziranje nikakor ne odgovarja mednarodnemu pravnemu položaju, ki ga ustvarjajo mirovne pogodbe in ponovne odločbe entitnih velešil. Tu gre gotovo le za pretezo, da bi si madžarska vlada v odločilnem trenutku postavila v ospredje in ustvarila podlago za nadaljnje odlaganje. Avstrijska vlada, ki jo je 27. t. m. odsek za zunanje zadeve zopet pooblastil, naj se začne pogajati z madžarsko vlado glede vseh še neresenih vprašanj, ki se tičejo nemoteno predaje Burške, nikakor ne more deliti tega stališča madžarske vlade in je zaradi tega že napravila potrebne korake v obrambo pravic in interesov Avstrije.

Dunaj, 29. avgusta. Več večernikov, sporoča, da je avstrijska vlada

danes intervenirala pri vrhovnem svetu in pri veleposlaniški konferenci v vprašanju Zapadne Madžarske. Listi izrecno poudarjajo, da je sedaj stvar entente, da zagotovi izvedbo trianonske mirovne pogodbe in da pripomore Avstriji k njenim pravicam.

Gradec, 29. avgusta. Po semkaj dospelih vesteh so avstrijski oddelki orožnikov brez odpora vkorakali v Jernnersdorf in Rudersdorf.

Dunaj, 28. avgusta. »Staatskorrespondenz« objavlja: Dne 29. avgusta ob 16. preide vsa poštna služba v Zapadni Ogrski v avstrijsko upravo. Sedež poštnega ravnateljstva za Zapadno Ogrsko bo Sopron.

Dunaj, 29. avgusta. (Izv.) Glasom orožniških poročil so vdrl Madžari v Sv. Margareto. Na večer je dospelo še nadaljnih 60 mož, ki so razpostavili straže okoli vasi. Med avstrijskim orožstvom in Madžari je prišlo do spopada, tekmo katerega je bil orožnik Karol Stadler ubit, 2 civilni osebi so Madžari odvedli seboj, od teh so našli pozneje Dunajčana Schneiderja v bližnjem gozdu ustreljenega.

Gospodarski položaj na Reki je katastrofalen.

BREZPOSELNOST JE VSAKI DAN VEČJA. — PROMET V LUKI POČIVA. — NA REKI JE 4000 KARABINERJEV.

Bakar, 29. avgusta. Gospodarski položaj na Reki je katastrofalen. Nezadovoljnost raste vsak dan, število nezaposlenih delavcev je vsak dan večje. Tovarnice odpustajo še ono malo število delavcev, ki so sedaj zaposleni, v prvi vrsti pa naše ljudi. Tovarnica »Danubius« je skrčila delo na pet dni v tednu, govori se pa, da bo morala popolnoma ustaviti delo. Začetkom avgusta so reške žene demonstrirale proti neznoznemu položaju in poslale ital. min. predsedniku brzojavko, da v imenu človeštva napravi red in vrne meščanom njihova prava. Odgovora niso pričakovale.

Bakar, 29. avgusta. Na Reki je šest bataljonov karabinerjev, 4.000 mož in nenavadno veliko število častnikov, kar je isti pojav, kakor za časa D'Annunzija. V obveščenih krogih se govori, da se karabinerji samo preoblečeni redni vojaki.

Bakar, 29. avgusta. Promet v luki in

mostu Reki je skoro enak ničli. Proga južne železnice od Reke do Sv. Petra ima samo neznaten osebni promet, še manjši je tovorni promet. Parniki Ungaro-Groate skoro več ne vozijo. Na mesto naših parnikov potujejo sedaj parniki posameznih italijanskih in grških parobrodniških društev.

Bakar, 29. avgusta. Na Reki se govori o novi fašistovski aferi, v kateri je zapleten izredni italijanski komisar Faschini. On je na lep način poizkušal odpraviti fašiste z Reke in jim izplačal, kakor se govori po 400—1000 lir, da bi prostovoljno zapustili Reko. Fašisti so vzeli denar, odpotovali v Trst, se tam nekoliko dni zabavali, potem so se zopet vrnili na Reko. Prebivalstvo je radi tega vznemirjeno in avtomatski list »La voce del Popolo«, ki od konca julija zopet izhaja, to odkrito priznava.

likansko-demokratske vladavine in ne-

poskornosti napram zakonom, ali vsebuje očitne nepravilnosti ali hvala takih dejanj ali govori zaničljivo o ustavnih organih in 2. da se morejo prepovedati shodi in izprevedbi z manifestacijami, ako je upravičena bojazen, da se bo razpravljalo na zborovanju v omenl. smislu.

»PRIČE« PO 100.000 K.

Zagreb, 29. avgusta. Gospod Tribuč (iz Viča. Op. uredn.) ima od g. Pra-protnika in dr. Zerjaya nalog, da dobi priče proti g. A. Pesku. V to svrhu ima na razpolago znatne vsote — za posamezne priče po stotisoč kron in še več. Dolej pa se mu še ni posrečilo dobiti kako tako »pričo«.

ŠTIRIDESETNEVNICA ZA DRAŠKOVIČEM.

Beograd, 29. avgusta. Danes ob 11. se je obhajala štiridesetnevnica po pokojnem ministru Draškoviču. Udeležili so se je minister Tričković v zastopstvu min. predsednika Pašića, francoski vojaški ataše, mestno načelstvo, predsedništvo parlamenta, narodni poslanci, zastopniki vseh ministrstev in vojaških oblasti ter veliko število meščanstva.

NOVINARSKI KONGRES V SPLITU.

Šibenik, 27. avgusta. Davi ob petih so dospeli udeležniki novinarskega kongresa na potu v Split semkaj. Tukajšnji prebivalci so jih svečano sprejeli. V njih spremstvu so si častniki ogledali mesto. Občina je njim na čast priredila ob osmih lunch.

PROTEST D' ESPEREYJA.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Pred svojim odhodom iz Beograda je maršal Franchet d'Esperey vložil pri vladi protest proti kampanji, koja je gotovo časopisje zadnji čas povzročilo proti njemu.

PREGANJANJA ODMETNIKOV.

Beograd, 29. avgusta. Preganjanje muslimanskih odmetnikov Huseina Boškovića in Jusufa Mahonića se uspešno nadaljuje. Preganja jih en pehotni polk in nekoliko topništva. Dobrovoljci so zapustili pobunjena sela okoli Komerana, ki jih je zasedla redna vojska.

NEVIHTA V BEOGRADU.

Beograd, 29. avgusta. V Beogradu je bila prošla noč ob 22. strahovita nevihta, ki je trajala nad pol drugo uro in napravila materialne škode, posebno na telefonskem in brzojavnem omrežju.

POMANJKANJE PREMOGA V ROMUNJI.

Pariz, 29. avgusta. Iz Rige javljajo, da imajo ruske železnice goriva le še za 39 dni na onih progah, kjer kurijo z drvi, na obeh progah pa, kjer kurije lokomotive z nafto ali s premogom, le za 18 z. 6 dni. Komisariat za promet je vsled tega moral odrediti znatno skrčenje prometa.

TRGOVINSKI DOGOVOR ITALIJE Z NEMČIJO.

Berlin, 29. avgusta. (Izv.) Danes popoldan je bil v zunanjem ministrstvu podpisan trgovinski dogovor z Italijo. Vsebina tega dogovora se bo objavila tekom jutrišnjega dne.

ZAUPNICA THOMASU.

Pariz, 29. avgusta. Kakor poroča »Matin«, je kongres socialističnih zvez departementa s 24 od 27 glasov sprejel dnevni red, da se Thomasu pusti poslanski mandat in pa njegov mandat tajnika mednarodnega delavskega urada.

Borzna poročila.

Zagreb, 29. avgusta. Devize: Berlin 208—208,50, Italija 763—768, London 663, Newyork ček 180, Pariz 1390, Praga 213,25—213,75, Svica 3050—3065, Dunaj 1670—1680, Budimpešta 46—46,50. Valute: Dolarji 177,50—179, napoleonidori 629 do 631, marke 206—210, leji 218 do 220, lire 758, češkoslovaške krone 212—215.

Praga, 29. avgusta. Valute: marke 97,50, švic. franki 1443,50, lire 350, franc. franki 654,50, funti 312,50 dolarji 83,50, dinarji 180,75, avstrij. krone 7,57 in pol, poljske marke 2,42, lire 98,62, levi 67, madžarske krone 20,85.

Dunaj, 29. avgusta. Valute: Dolarji 1080,25—1084,25, marke 1245 do 1251, funti 3980—4000, franc. franki 83,80—8420, lire 4590—4680, dinarji (tisočaki) 2385—2405, (stotaki) 2370—2390, poljske marke 37,50—39,50, švic. franki 18,357 do 18,425, češke krone 1282,50 do 1288,50, madžarske krone 274,50 do 277,50, leji 1281—1291, levi 860 do 870.

Anglija in njena kolonijalna politika.

Velikost, ugled in bogastvo Anglije zavisi od njenih kolonij. Z izgubo teh kolonij pa se neha britanski imperij ali bolje rečeno nadvlada Anglije nad morjem. Zato pa je tudi angleška zunanja politika orijentirana edino le v pravcu kolonij. Kar bi utegnlo le v najmanjši meri koristiti njenim odnosom do kolonij, to Anglija podpira s trdovratnostjo, ki je lastna edino le John Bull-u. Dolgo vrsto let je Anglija podpirala zdaj eno zdaj drugo evropsko državo, jih izigravala eno proti drugi, samo da je imela proste roke v kolonijalnih stvareh. Na ta način je Anglija obrnila glavno pažnjo evropskih držav proč od svetovne kolonijalne politike, katero politiko pa je zasledovala sama ravno z največjo vstrajnostjo. Zato tudi ni nič čudnega, da Anglija poseduje danes največje in najbogatejše dele sveta, kateri so z njo več ali manj spojeni. Iz tega vidika razlikujemo v razmerju kolonij do Anglije dominijone, kot n. pr. Avstralija, Južna Afrika, Kanada, kjer je angleško govorječe prebivalstvo v večini in pa ostale kolonije, izmed katerih je najvažnejša Zapadna Indija.

Indija je biser angleških kolonij. Anglija dobavlja iz Indije v prvi vrsti surovine za tekstilno industrijo, kakor bombaž, juto, potem živila, kakor riž, sladkor od sladkornega trsta, nadalje oljnata semena, čaj i. dr. Kot protivrednost pošilja v Indijo industrijske izdelke. Za Anglijo je Indija kot odjemalec angleških industrijskih fabrikatov vsled ogromnega številnega prebivalstva, na katerega odpade tudi precejšen konsum, velike važnosti. Prebivalstvo Indije se ceni na okroglo 300 milijonov. Izmed teh je ca. 60 milijonov mohamedancev in ti igrajo odločilno vlogo v Indiji. Med svetovno vojno, ko je Turčija stopila na stran nasprotnikov antante, so že indijski mohamedanci izražali svoje nezadovoljstvo protestirajoč proti temu, da se Anglija vojskuje proti turškemu sultanu, kot poglavarju islama, ter so se opetovano bunili. Anglija skuša uspavati nezadovoljnost in težnje Indijcev po svobodi deloma s tem, da ne nastopa preveč očitno proti sultanu v Carigradu in deloma tudi s tem, da daje koncesije Indijcem, tako n. pr. pri vojaštvu, upravi itd. Toda s temi sredstvi Anglija nikakor ne more zabraniti, da se indijski narod ne bi polagoma vzbujal iz nacionalne ravnodušnosti in da se ne bi čimdalje bolj zavedal svoje moči. Težnje po osamosvojitvi od Anglije podpirajo in netijo v Indiji v zadnjem času zlasti ruski agenti. To dejstvo pa ni ostalo prikrito Angležem; po prizadevanju Lloyda Georgea in Churchilla se je sklenila trgovinska pogodba z boljševiško Rusijo in oficijelna zunanja politika Anglije se je v zadnjem preorijentirala v Rusom prijaznem smislu. Vse to pa dela Anglija samo z namenom, da bi si pridobila boljševike in jih odvrnila od njihove za Anglijo pogubonosne agitacije v Indiji.

Ali pa bodo Rusi vsled tega res ustavili vsako akcijo v Indiji, je odprto vprašanje. In Anglija se tega dobro zaveda. Vsled tega skušajo Angleži hermetično zapreti Indijo, da ne bi prišla v dotik z drugimi narodi. Po suhem je dostop v Indijo od zahoda mogoč le preko Turkestana in Perzije. Da ne bi mejila Indija na ruske dele Azije, je Anglija že pred vojno umetno podpirala samostojnost in neodvisnost ruskih kneževin, katere direktno meje na Indijo. To so Afganistan in Nepal. Iz istega vzroka Anglija ni dopustila razdelitve Perzije, katero je Rusija že večkrat predlagala. Predlog bivše caristične Rusije, da se dogradi železnica do Indije preko teh malih kneževin, je oficijelna Anglija strogo zavrnila in tudi preprečila. Taka železniška zveza bi bila sicer eminentne važnosti za gospodarski razvoj Indije, ker bi bila na ta način Indija direktno zvezana z Evropo oziroma z Rusijo. Toda kaj je Angliji mar za gospodarski razvoj Indije; glavno je, da služi Indija samo Angliji kot eksploativni objekt. In tega se Indijci začenjajo polagoma zavedati. Zato skuša Anglija vladati Indijo z obročem držav in državlc, več ali manj samostojnih, katere naj bi imele edino nalogo držati Indijo v šahu in zabraniti ji vsak dostop po suhem od evropske strani, posebno z ozirom na Rusijo.

Ker je v zadnjem času zelo zrastle francoski vpliv v Mali Aziji in Siriji, je Anglija hitro kot protutež ustanovila mezopotamsko kraljestvo ter mu postavila na čelo kralja emirja Feysala, ki je nedavno po Francozih priganjen zbežal iz Damaska v London. Temu kraljestvu bo Anglija bržkone dodala tudi male obmejne kneževine Arabije in pozneje eventualno še južne dele Perzije. Na ta način hoče Anglija povečati obroč okrog Indije in ustvariti tik pred vratima Indije močnejšo državo, nad katero bo zopet edino Anglija neovirano izvrševala protektorat in kontrolo. In ta država bo imela kralja, ki dolguje Angliji kraljestvo in ji bo zato moral biti brezpogojno vdan. Z ustanovitvijo mezopotamskega kraljestva pa hoče Anglija doseči še drugi uspeh in sicer nasproti Franciji, ker se bo kolonijalni položaj v Mali Aziji in Siriji izdatno poslabšal v škodo Francije.

To pa francoski oficijelni krogi dobro vedo in zato so proti ustanovitvi mezopotamskega kraljestva. Angleži pa gredo ravnodušno preko tega francoskega nerazpoloženja.

Tudi v sedanji grško-turški vojni skušajo Angleži ribariti v kalnem, da bi si zopet kaj priborili v korist njihove kolonijalne politike. Javna tajnost je, da Anglija podpira Grke ne samo moralno, temveč tudi materijelno, medtem ko Francozi simpatizirajo s Turki. Anglija zasleduje pri tem z žilavo trdovratnostjo cilj, pognati Turke za vedno iz Carigrada in premestiti sultanat v Angoro. Na ta način hoče Anglija degradirati sultana, ga eventualno spraviti v svojo odvisnost, da bi imela potemtakem v rokah orodje, s katerim bi lahko obvladala ves mohamedanski svet. Seveda je še vprašanje, ali se bo Angliji vse to gladko posrečilo, ker bodo pri tem merodajni še drugi motivi.

Podoba je, da bo v grško-turški vojni Turkom prijazna politika doživela tujasko, ker Grčija bo gotovo dobila premoč. Gonilne sile angleške kolonijalne politike so neizčrpane in so imele dozdej zaznamovati samo še uspehe. Sicer ima Anglija v zadnjem času precej opravka z Irsko, kateri ji delajo že dve leti preglavico in neprestane skrbi Lloyd George. Toda končno se bo že našel modus vivendi z Irsko in potem se bo Anglija, ako medtem že ne bo izgubila na ugledu, kar bi bilo v slučaju, če bi se Irsko popolnoma odcepila od Anglije, vrgla z vso silo in energijo na kolonijalno politiko, pri čemur ji bodo merodajni edino le imperijalistično-eksploativni razlogi.

ZVEZA NARODOV.

Pariz, 29. avgusta. Kakor poroča »Matin« iz Zeneve, bo danes popoldne ob 16. uri otvorjena seja sveta zveze narodov, na kateri se bo razpravljalo o gornješlezjskem vprašanju.

VSTAJA V INDIJI.

Washington, 29. avgusta. Pri Firuru (južno - zapadna Indija) do Moplahi so umorili trinajst belih žensk in otrok. Dasi je vlada podvela stroge korake, se vstaja vedno bolj širi.

